

BOGDAN M. WAWRZYNIAK

MIEJSCE SYSTEMU DORADZTWA ROLNICZEGO W NOWEJ PERSPEKTYWIE FINANSOWEJ WPR 2021-2027

Słowa kluczowe: *System Doradztwa Rolniczego, innowacje, plan strategiczny WPR, rodzaj interwencji, System Wiedzy i Innowacji Rolniczych*

STRESZCZENIE

Celem opracowania było przedstawienie sytuacji Systemu Doradztwa Rolniczego po wejściu w życie nowej perspektywy finansowej na lata 2021-2027. Doradztwo wyodrębniono jako odrębny rodzaj interwencji w ramach planu strategicznego WPR. Dla realizacji zadań przeznaczono dwa rodzaje interwencji związane ze współpracą oraz wymianą wiedzy i informowaniem. Jako niewystarczający uznano liniowy system transferu wiedzy. Zamiast tego zaproponowano, by realizować interaktywny model innowacji oparty na wielu podmiotach. Kierunkowym działaniem jest zorganizowanie w każdym kraju Systemu Wiedzy i Innowacji Rolniczych.

BOGDAN M. WAWRZYNIAK

PLACE OF THE AGRICULTURAL ADVISORY SYSTEM IN THE NEW FINANCIAL PERSPECTIVE OF CAP 2021-2027

Keywords: *Agricultural Advisory System, innovations, CAP strategic plan, type of intervention, Agricultural Knowledge and Innovation System*

SUMMARY

The purpose of the study was to present the situation of the Agricultural Advisory System after the entry into force of the new financial perspective for 2021-2027. Consultancy was distinguished as a separate type of intervention under the CAP strategic plan. Two types of interventions related to cooperation as well as exchange of knowledge and information were intended for the implementation of tasks. The linear knowledge transfer system was considered insufficient. Instead, it was proposed to implement an interactive innovation model based on many entities. Organization of the Agricultural Knowledge and Innovation System is organized in each country.

e-mail: bogdan.wawrzyniak2@neostrada.pl

MAŁGORZATA MICIŃSKA-WĄSIK

**ZASTOSOWANIE PRACY GRUPOWEJ Z ROLNIKAMI NA PRZYKŁADZIE
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO OŚRODKA DORADZTWA ROLNICZEGO
Z SIEDZIBĄ W OLSZTYNIE (WMODR)**

Słowa kluczowe: praca grupowa, ośrodek doradztwa rolniczego, doradztwo grupowe

STRESZCZENIE

Wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego wykonują zadania w zakresie doradztwa rolniczego wykorzystując w tym celu szereg form i metod pracy. Celem artykułu jest przedstawienie istoty i zalet pracy doradczej z grupami problemowymi rolników, zarówno dla jej uczestników, jak i organizatora tego sposobu oddziaływania doradczego, a także propozycja wykorzystania formy grupowej w ośrodku doradztwa rolniczego. W artykule dokonano charakterystyki grup problemowych zawiązanych w Warmińsko-Mazurskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Olsztynie w roku 2020.

MAŁGORZATA MICIŃSKA-WĄSIK

**APPLICATION OF GROUP WORK WITH FARMERS ON THE EXAMPLE
OF THE WARMIAN-MASURIAN AGRICULTURAL ADVISORY CENTER BASED
IN OLSZTYN**

Keywords: group work, agricultural advisory center, group counseling

SUMMARY

Voivodship agricultural advisory centers perform agricultural advisory tasks using for this purpose a number of forms and methods of work. The purpose of this article is to present the essence and advantages of advisory work with farmers` problem groups, both for its participants and the organizer of this way of advisory impact, as well as to propose the use of group form in an agricultural advisory center. The article describes the problem groups established in the Warmian-Masurian Agricultural Advisory Center based in Olsztyn in 2020.

e-mail: m.micinska-wasik@w-modr.pl

ARKADIUSZ SADOWSKI

**PRZYCZYNY PRZESTRZENNEGO ZRÓŻNICOWANIA ABSORPCJI
WYBRANYCH FORM WSPARCIA Z PROGRAMU ROZWOJU OBSZARÓW
WIEJSKICH 2007-2013**

Słowa kluczowe: Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, gospodarstwa rolne, rozwój lokalny, struktura agrarna

STRESZCZENIE

Celem artykułu było wskazanie przestrzennego zróżnicowania wykorzystania wybranych instrumentów wsparcia w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Badania przeprowadzone zostały na poziomie powiatów. Wyniki skonfrontowane zostały z poziomem rozwoju badanych jednostek administracyjnych, ich stanem środowiska oraz strukturą agrarną. Wykazano istnienie silnej zależności pomiędzy poziomem koncentracji struktury agrarnej i wielkością środków na modernizację gospodarstw rolnych. Aktywność w zakresie działań na rzecz środowiska koncentruje się w rejonach o dużych walorach przyrodniczych, aczkolwiek zależność pomiędzy wysokością wsparcia a jakością środowiska jest stosunkowo niewielka. Środki na tworzenie nowych miejsc pracy pozyskiwane były głównie na obszarach atrakcyjnych turystycznie, co może wskazywać na dominujący kierunek ich wykorzystania. Działania na rzecz poprawy infrastruktury wiejskiej realizowane były w większej części w powiatach cechujących się relatywnie niskim poziomem rozwoju.

ARKADIUSZ SADOWSKI

**REASONS FOR SPATIAL DIVERSIFICATION OF ABSORPTION OF SELECTED
FORMS OF SUPPORT FROM THE RURAL DEVELOPMENT
PROGRAMME 2007-2013**

Keywords Rural Development Programme, farms, local development, agrarian structure

SUMMARY

The aim of the paper was to indicate spatial diversification of the use of selected support instruments under the Rural Development Programme for the years 2007-2013. The research was conducted at the district level. The results were confronted with the level of development of the examined administrative units, their state of environment and the agrarian structure. The strong correlation between the level of concentration of the agrarian structure and the amount of funds for modernisation of farms has been shown. Activity in the field of environmental measures is concentrated in areas of high natural values, although the relation between the amount of support and the quality of the environment is relatively small. Funds for the creation of new jobs were obtained mainly in areas attractive for tourism, which may indicate the dominant direction of their use. Measures for the improvement of rural infrastructure were implemented in the majority of districts characterised by a relatively low level of development.

e-mail: arkadiusz.sadowski@up.poznan.pl

ROMAN SASS

ROZWÓJ SPOŁECZNO-GOSPODARCZY WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO I WIELKOPOLSKIEGO PO AKCESJI POLSKI DO UNII EUROPEJSKIEJ

Słowa kluczowe:: *potencjał gospodarczy, rozwój społeczno-gospodarczy, determinanty rozwoju*

STRESZCZENIE

Celem pracy jest ocena rozwoju społeczno-gospodarczego w województwie warmińsko-mazurskim i wielkopolskim po wejściu Polski do Unii Europejskiej. Z przeprowadzonych badań wynika, że po akcesji tempo rozwoju gospodarczego było większe w województwie wielkopolskim niż warmińsko-mazurskim. Świadczy o tym PKB na mieszkańca, w 2004 roku różnica między województwami wynosiła 7,7 tys. zł, a w 2018 roku wzrosła do 21,6 tys. zł. Ponadto PKB w województwie warmińsko-mazurskim był o 24-30% niższy od średniej krajowej i w latach 2004-2018 wykazywał tendencję malejącą. Podobna sytuacja była pod względem produkcji sprzedanej przemysłu na mieszkańca i produkcji towarowej w rolnictwie. Na znaczą przewagę gospodarki województwa wielkopolskiego nad warmińsko-mazurskim wskazuje także kapitał zagraniczny na mieszkańca, był on w 2018 roku ponad siedmiokrotnie wyższy. Pozytywna zmiana jaka miała miejsce w województwie warmińsko-mazurskim to znaczący spadek bezrobocia z 29,2% do 10,4%. Jednakże w dalszym ciągu jest ono najwyższe w kraju. Na podstawie wskaźników rozwoju gospodarczego można stwierdzić, że po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej pogłębił się dystans dzielący porównywane województwa.

ROMAN SASS

SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT OF THE VOIVODESHIP WARMIŃSKO-MAZURSKIE AND WIELKOPOLSKA AFTER POLISH ACCESSION TO THE EUROPEAN UNION

Keywords: *economic potential, socio-economic development, development determinants*

SUMMARY

The aim of the work is to assess the socio-economic development in the Warmińsko-Mazurskie and Wielkopolska voivodships after Poland's accession to the European Union. The research shows that after accession the rate of economic development was higher in the Wielkopolska voivodship than in the Warmińsko-Mazurskie Voivodship. This is evidenced by GDP per capita, in 2004 the difference between voivodships was 7.7 thous. PLN and in 2018 increased to 21.6 thous PLN. In addition, GDP in the Warmińsko-Mazurskie Voivodship was 24-30% lower than the national average and in the years 2004-2018 showed a downward trend. The situation was similar in terms of sold production of industry per capita and commodity production in agriculture. Foreign capital per capita also indicates a significant advantage of the economy of the Wielkopolska voivodship over the Warmińsko-Mazurskie Voivodship, in 2018 it was more than seven times higher. A positive change that took place in the Warmińsko-Mazurskie Voivodeship is a significant drop in unemployment from 29.2% to 10.4%. However, it is still the highest in the country. Based on the economic development indicators, it can be stated that after Poland's accession to the European Union, the distance separating the compared voivodships has widened.

e-mail: sass.roman@wp.pl

MARYLA BIENIEK-MAJKA

**MECHANIZM PRZYCZYNOWO-SKUTKOWY ZMIAN KLIMATYCZNYCH
W GOSPODARCE ŻYWNOŚCIOWEJ - PRZYCZYNEK DO DYSKUSJI**

Słowa kluczowe: *zmiana klimatu, gospodarka żywnościowa, nowa ekonomia strukturalna*

STRESZCZENIE

Na podstawie kwerendy bibliotecznej wykorzystując pierwszy etap metody dynamiki systemowej zbudowano diagram pokazujący przyczynowo-skutkowy mechanizm oddziaływania czynników kształtujących zmiany klimatyczne. Wzajemne powiązania pomiędzy liczbą ludności, gospodarką, produkcją żywności a zmianami klimatycznymi tworzą błędne koło posadowione na fundamencie polityk (krajowych i międzynarodowych), które to borykają się z ogniskami konfliktów. W celu niwelowania negatywnych skutków oddziaływania człowieka autorka sugeruje wykorzystanie interwencjonizmu zgodnego z ideą nowej ekonomii strukturalnej. Postawione hipotezy mają charakter spekulatywny ze względu na zakres rozważań, dotyczący skutków w przyszłości.

MARYLA BIENIEK-MAJKA

**MECHANISM OF CAUSES AND EFFECTS OF CLIMATE CHANGE FOR THE
FOOD ECONOMY - A CONTRIBUTION TO THE DISCUSSION**

Keywords: *climate change, food economy, new structural economy*

SUMMARY

Based on the library query, using the first stage of the system dynamics method, a diagram was built showing the cause and effect mechanism of the impact of factors shaping climate change. The interconnectedness between population, economy, food production and climate change create a vicious circle based on policies (national and international) that face conflicts. To eliminate the negative effects of human influence, the author suggests the use of interventionism in accordance with the idea of a new structural economy. The presented hypotheses are speculative in terms of the scope of consideration regarding future effects.

e-mail: m.bieniek-majka@kpsw.edu.pl

MARIAN FLIS

BIOASEKURACJA JAKO PODSTAWOWE NARZĘDZIE WALKI Z AFRYKAŃSKIM POMOREM ŚWIŃ

Słowa kluczowe: Afrykański Pomór Świń, dzik, świnia, bioasekuracja

STRESZCZENIE

W artykule przedstawiono problematykę występowania i główne kierunki rozprzestrzeniania się afrykańskiego pomoru świń na terenie Polski oraz potencjalne możliwości ograniczania transmisji wirusa na nowe tereny. Niemal od samego początku występowania wirusa na terenie naszego kraju, jako podstawowe narzędzie w zakresie jego ograniczania wymieniana jest intensyfikacja odstrzału dzików. Koncepcja ta wydaje się być o tyle słuszna, że dziki są podstawowym rezerwuarem wirusa w środowisku naturalnym. Jednak w zakresie możliwości transmisji wirusa na nowe tereny, konieczne wydaje się być zwrócenie szczególnej uwagi na inne możliwości jego rozprzestrzeniania, w tym na teren gospodarstw utrzymujących świnie. Przedstawiono szereg wektorów, które uczestniczą lub mogą uczestniczyć w rozprzestrzenianiu się wirusa, a jako najważniejsze wymienić należy różnokierunkowe aspekty aktywności ludzkiej, zarówno w dziedzinach mających związek z utrzymywaniem świń czy polowaniami jak i wielu innych, które jako wektory pośrednie mogą uczestniczyć w transmisji wirusa na nowe tereny. W świetle przedstawionych danych nasuwa się konkluzja, iż podstawowym narzędziem walki z wirusem jest przestrzeganie zasad bioasekuracji przez szereg osób, które potencjalnie mogą być wektorami bezpośrednimi i pośrednimi transmisji wirusa, a przede wszystkim zasad bioasekuracji w gospodarstwach utrzymujących świnie. Wynika to z faktu, że możliwości szerzenia się wirusa są niemal nieograniczone i nie należy bagatelizować żadnych, nawet najdrobniejszych szczegółów w zakresie bioasekuracji gospodarstw utrzymujących świnie, gdyż skutki zaniechania niosą za sobą ogromne straty ekonomiczne.

MARIAN FLIS

BIOSECURITY AS A BASIC TOOL OF THE FIGHT AGAINST AFRICAN SWINE FEVER

Keywords: African swine fever, wild boar, domestic pig, biosecurity

SUMMARY

The paper presents the occurrence and main directions of the spread of African swine fever in Poland as well as the potential for limiting virus transmission to new areas. Almost from the very beginning of the virus occurrence in our country, intensification of wild boar hunting is mentioned as the basic tool in its reduction. This concept seems to be the right one, that wild boars are the basic reservoir of the virus in the natural environment. However, regarding the possibility of transmitting the virus to new areas, it seems necessary to pay special attention to other possibilities of its spread, including to the farms keeping pigs. A number of vectors have been presented that participate or may be involved in the spread of the virus, and the most important are the multifocal aspects of human activity, both in fields related to pig keeping or hunting, and many others that can participate in virus transmission to new ones areas. In the light of the presented data, it is concluded that the basic tool for combating the virus is compliance with the principles of biosecurity by a number of people who can potentially be direct and indirect vectors of virus transmission, and above all the principles of biosecurity of farms keeping pigs. This is due to the fact that the possibilities of spreading the

virus are almost limitless and no even the smallest details regarding the biosecurity of farms keeping pigs should be underestimated, as the effects of omission carry huge economic losses.

e-mail: marian.flis@up.lublin.pl

STEFAN PRUSZYŃSKI

ŁĄCZNE STOSOWANIE AGROCHEMIKALIÓW

Słowa kluczowe: *środki ochrony roślin, nawozy płynne, łączne stosowanie agrochemikaliów*

STRESZCZENIE

Od końca lat 80. XX wieku w Polsce podjęto badania nad możliwością łącznego stosowania agrochemikaliów tzn. środków ochrony roślin oraz środków ochrony roślin z nawozami płynnymi. Obecnie metoda ta jest powszechnie stosowana w praktyce ochrony roślin i nawożenia w Polsce. Dalsze upowszechnienie tej metody wymaga prowadzenia praktycznie ciągłych badań wraz ze zmieniającym się asortymentem środków ochrony roślin oraz nawozów płynnych. Jednym z ważniejszych elementów jest również przygotowanie służb doradczych oraz samych rolników w celu prawidłowego oraz pełnego wykorzystania tej metody w praktyce.

STEFAN PRUSZYŃSKI

TANK MIXED APPLICATIONS

Keywords: *plant protection products, liquid fertilizers, tank mixed application*

SUMMARY

Since the late 1980s, research has been undertaken in Poland on the possibility of combined use of agrochemicals, i.e. plant protection products and plant protection products with liquid fertilizers. Currently, this method is widely used in the practice of plant protection and fertilization in Poland. Further dissemination of this method requires conducting practically continuous research together with the changing assortment of plant protection products and liquid fertilizers. One of the most important elements is also the preparation of advisory services and farmers themselves for the correct and full use of this method in practice.

e-mail: marprusz1@o2.pl

BOGDAN M. WAWRZYNIAK

INSTRUMENTY WSPARCIA WSPÓLNEJ POLITYKI ROLNEJ W PERSPEKTYWIE FINANSOWEJ 2021-2027

Słowa kluczowe: *Wspólna Polityka Rolna, filary WPR, rodzaje interwencji*

STRESZCZENIE

W opracowaniu przedstawiono dane dotyczące poziomu finansowania WPR na lata 2021-2027, w porównaniu do obecnej perspektywy finansowej. Na WPR planuje się przeznaczyć 365 mld euro, z tej kwoty 265,2 mld euro na płatności bezpośrednie i 78,8 mld euro na rozwój obszarów wiejskich. Dopłaty bezpośrednie będą oparte na formule ryczałtowej dla małych gospodarstw rolnych (płatności ograniczające), zaś dla jednostek uzyskujących duże poziomy płatności będzie wprowadzona zasada degresywności. Dopłaty bezpośrednie i rozwój obszarów wiejskich przyjmą postać rodzajów interwencji, w ramach krajowych planów strategicznych WPR. Przyjęte zasady pomocniczości nadały państwom członkowskim więcej kompetencji i uczyniły odpowiedzialne za stosowanie rodzajów interwencji WPR. Jednocześnie malejący wkład EFRROW z 63,6% do 43,0%, spowoduje wzrost zaangażowanie państw członkowskich.

BOGDAN M. WAWRZYNIAK

COMMON AGRICULTURAL POLICY SUPPORT INSTRUMENTS IN THE FINANCIAL PERSPECTIVE 2021-2027

Keywords: *Common Agricultural Policy, CAP pillars, types of intervention*

SUMMARY

The study presents data on the level of CAP funding for 2021-2027, compared to the current financial perspective. It is planned to allocate EUR 365 billion for the CAP, of which EUR 265.2 billion for direct payments and EUR 78.8 billion for rural development. Direct payments will be based on a flat-rate formula for small farms (restrictive payments), while the degressive principle will be introduced for units receiving high levels of payment. Direct payments and rural development will take the form of types of intervention as part of the CAP's national strategic plans. The subsidiarity principles adopted have given Member States more competence and have been responsible for applying the types of CAP intervention. At the same time, the decreasing EAFRD contribution from 63.6% to 43.0% will increase the involvement of Member States.

e-mail: bogdan.wawrzyniak2@neostrada.pl

